

fluieră, Mac. *fluieră*; Candrea 501: Tr. Carp; DA II, 143: pe linia Rășinari-Lupșa-Bistra; vezi și cîntecul popular «Zi-i bădiț' cu *fluiera*»), răspîdit la popoarele slave de nord de către păstorii români (în polonă, din sec. XVIII). Ar mai putea exista și altă posibilitate și anume ca metateza să se fi petrecut pe teren slav din rom. *fluiera* > **fuliera* > **fuliara* (Slawski notează formele dialectale *fulara* și *fujera*, în Podhale, după L. Malinowski; v. și SW I, 780; Karłowicz II, 33 notează *fularka*), apoi *l* cade și rămîne *j*: *fujara*. Apoi cuvîntul a fost repede sufixat, date fiind și dimensiunile obiectului, cu suf. diminutival -*ka* (*fujarka*), forma *fujara* căpătînd noul sens depreciativ, cu referire la un 'om nepriceput, lipsit de energie'¹.

gawra < rum. *gaura* > (II, 1063) 'culcușul de iarnă al ursului, bîrlogul ursului'. Exemple din Wincenty Pol (1807—1872): «*Gawrę swą niedźwiedz opuszcza wczesnie...*» și A. Fiedler (n. 1894): «*Niedźwiedz... chowa się w gawrze i zapada w zimowy sen*». Atestat prima dată de SW I, 810 unde găsim alt exemplu din W. Pol, cu același sens. În polonă există și cuvîntul *gara*, cu sensul de 'gaură în lemn, în butoi: deschizătură în general', pe care Brückner (134) îl socotea de origine germană (< *Gehre* 'linie oblică', lucru nu prea posibil din punct de vedere fonetic, pentru că *Gehre* ar fi trebuit să dea **giara*, *giera*); mai aproape de adevăr sînd Linde (II, 22), care îl deduce din rom. *gaură*, și SW I, 802 (din rom. prin ucr.); v. și Karłowicz II 54 și 60. La Slawski nu găsim nici unul din aceste două cuvinte. Nu apare nici în SStp. *Gawra* există și în ucraineană (din rom.), cu același sens (cf. Hrinchenko I, 263). Este un împrumut mai vechi, dată fiind prezența lui -*w-* ca în arom. *gavra* (Łukasik 212), alb. *gavra*, *gavrë* (Tiktin II, 666). Transmiterea termenului în această formă și cu acest sens s-ar putea datora și elementului aromân, știindu-se că printre românii din Galiția se găseau și aromâni, mai ales printre negustori (tatăl mitropolitului Dosoftei era și el aromân). Pronunțarea semiconsonantică a lui *u*, specifică foneticii ucrainene, nu a făcut decît să contribuie la menținerea acestui termen vechi, aromân, în ucraineană, în forma *gavra*, care a intrat și în polonă. În rom. *gaură* provine din lat. **cavula*, *caula* (Candrea 531; DA II, 238; DLRM 328). Despre *au* > *av* în aromână vezi Th. Capidan, *Aromânii și dialectul aromân*, Buc., 1932, p. 288, care atestă și toponimicul *Gavra Ursului* (!); despre muntele *Găvuri* și fonetismul lui *gavura* în ucraineană vezi Ovid Densusianu, *Graiul din Țara Hațegului*, București, 1915, p. 67; N. Drăganu, *Românii în sec. IX—XIV pe baza toponimiei și onomasticii*, București, 1933, p. 207—208. Vezi recent Tache Papahagi, *Dicționarul dialectului aromân*, București, 1963, s.v. *gavră*.

¹ Sensul depreciativ al lui *fujara* s-a mai putut dezvolta, credem, și datorită faptului că acest cuvînt a fost asociat cu alte cuvinte poloneze, care prezintă sufixele -*ara*, -*ala*, -*ala*, sufixe cu ajutorul cărora se formează în polonă cuvinte cu sens peiorativ, depreciativ (*guzdrala*, *niedzara*, *mądrala*, *jakala*), V. pentru aceasta W. Doroszewski, *Monografie słowotwórcze* (formacje z sufiksem -1), în «Prace filologiczne», XIV, 1929, p. 63 și 73. Tot St. Wędkiewicz («Mitteilungen», 273) nota și alte evoluții semantice asemănătoare: în rusă *bandura* 'instrument muzical popular' dar și 'bufon, paiață' (germ. Narr); în ucr. *lavuta* 'lăută', dar și 'nătărău' (germ. Dummkopf). Mai notăm în limba polonă două cazuri: *cymbał* (în SD: < lat. *cymbalum*, I, 1072) 'țambal' (v. și Łukasik 353) dar și 'nătărău, neghiob', ca în cunoscutul joc de cuvinte «Byłbym cymbał gdybym bał się» și *klarnet* (în SD: < ital. *clarinetto*, III, 701), 'clarinet', dar și 'nepriceput, om moale, de nimic' (*niedolega*, *fujara*). O asemenea evoluție semantică era de așteptat, ținînd seama că în trecut numeroși vagabonzi, cerșetori, declassați își câștigau existența mergînd prin sate și pe la iarmaroace și cîntînd dintr-un instrument rudimentar: fluier, cobză, bandură, scripcă etc.